

ЖОЛ-КӨЛІК ЖАРАҚАТЫНЫҢ АЛДЫН АЛУ

Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрігі
Салауатты өмір салтын қалыптастыру проблемаларының ұлттық орталығы

ЖОЛДА АБАЙЛАП ЖҮР!

2017 жылдың 1-10 қыркүйек аралығы жол-көлік
жарақатының алдын алу бойынша онкүндігі

Көшеден бағдаршамның жасып түсі жанғанда өту керек

Жолдан тек жаю жүргіншілер жолы арқылы өт

Жолдың жүретін бөлігінен емес, тротуармен жүр

Жолдан өткенде бірінші сол жағыңа, ортасына жеткенде оң жағыңа қара

Жолда және тротуарда ойнауға болмайды

Жолдың жүру бөлігінен өткенде тұрып қалмай және асықпай өтіңіз

Төқтап тұрған көлікке бола, жолдың үстіне шықпа

Тротуар болмаған жағдайда, жолдың сол жақ жиегімен көлікке қарсы бағытта жүру қажет

Автобусты отыру алаңында күткен дұрыс. Автобус салонының артқы есігінен кіріп, алдыңғы есігінен түсу қажет

Жетілмейтін де, автобустан да тек тротуар жағынан өту керек

Автобустың алдынан да, артынан да өткен қауіпті. Сондықтан жақын маңдағы жаю жүргіншілер жолынан өту керек

<https://vk.com/jcghd>   <https://www.facebook.com/IKCPHD/>   https://www.instagram.com/ik_cpghd/   <https://www.youtube.com/channel/UCwE2q4hC4uH0vUBIF2Vg>   WWW.JLS.AZ

СУДАҒЫ ҚАУІПСІЗДІК

Жазатайым оқиғалардың алдын алу мақсатында:

- Түбін тексерместен кездейсоқ құбырлар мен жарлардан септрмеңіз
- Қалтқы белгілерден асуға немесе су айдындарын жүріп өтуге тырыспаңыз
- Суда қауіпті ойындарды ұйымдастырмаңыз
- Жүзе алмаған жағдайда үрлемейі матрастар мен құтқару шеберлерімен жағалаудан алыс кетпеңіз
- Белгісіз орындарда шоғылтыңыз
- Су жанында тұрған балаларды қарусыз қалдырмаңыз
- 18 °C төмен температура кезінде суға шоғылтыңыз
- Жалған дабыл сигналдарын беруге болмайды
- Қолдан жасалған сандармен жүбеңіз
- Жазын өтіп бара жатқан кемелерге, қайықтарға малтып баруға болмайды

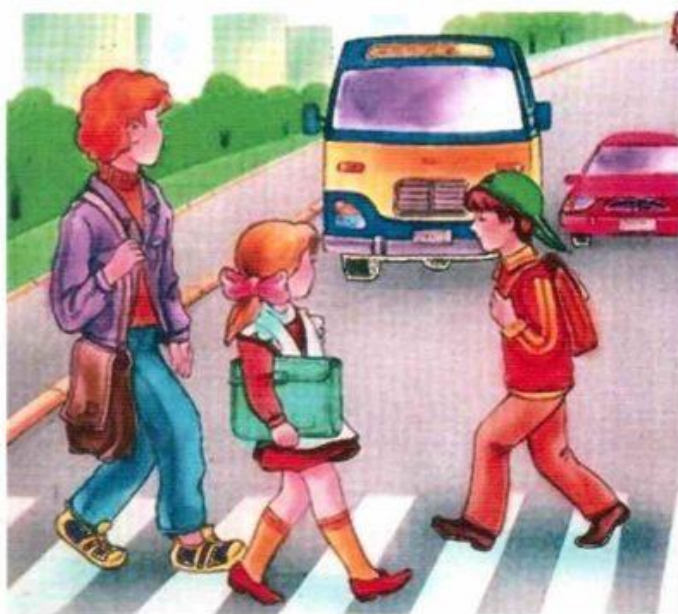
Адам батып бара жатқанда қандай шара қолдану қажет

- Жүзу құралдары (қайық, үрлемей матрас, автокөлік дөңгелегінің камерасы және т.б.) қолдану
- Жүзу құралдары болмаған жағдайда суға батып бара жатқан адамға өңі, түн аламы бару керек
- Жалған қалтқылар "Жазда жүзген" шамааралы

Іс-әрекеттер:

- Батып бара жатқан адамға жақындықта, оған бір қолымен сиздің иығыңызды ұстап, аяғымен белсенді жарым істеуін түсіндіріңіз
- Егер сиздің сөзді түсіңізсе, олда батып бара жатқан адамды шашынаң ұстап немесе бір қолымен мойын айналасынаң құшақтап алып, бетін су үстіне көтеріп, жағаға қарай сүйреңіз
- Алғашқы көмек:
Зардап шегуші ес-түссін білін жатқанда
• Су болған киімді шешіп, құрғақ киім киіну
• Қызылп жамы орау
• Ыстық чай немесе кофе ішкізу
- Зардап шегуші ес-түссін күйде болсаңда
Ауыз құмысы лай мен балдырдан тазалау
Тынымсыз алу жолдары мен асқазанына суды шығару. Ол үшін бір тізеге тұрып, зардап шегушіні белгісіз ішпен жатқызу қажет және арқасынан басып, кеудесін қысу керек.
- Су ағып біткеннен кейін
Зардап шеккен адамды арқасымен жатқызу
Егер тынымсыз қалтына келмесе, қолдан дем алдыру

**Мектепке дейінгі жастағы
балаларға арналған
қауіпсіздік
ережелері.**

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРҒА ҚАУІПСІЗДІК ЕРЕЖЕСІ

Назар аударыңыздар!

Балаларға қауіпсіздік ережелерін түсіндіру керек. Бұндай түсіндіру балалардың көң-найызын қанағаттандырады, олай болмаған жағдайда өздері білгілері келеді, неге оларға ананы не мынаны істеуге тыйым салады:

- өзінің тегінді, атыңды, мекенжайыңды жақсылап есіңе сақта және үйдің телефон нөмірін есіңе сақтауға тырыс;
- сенің ата-ананың аты қалай;

- ергер үйде ата-анаң жоқ болса, сыртқы есікті ешкімге ашпа;
- дәрілерді және қауіпті заттарды қолыңа алма, оларды абайсызда жұтып қоюың мүмкін;

- сіріңкемен, оттықпен ойнама – бұл өртке әкеледі;

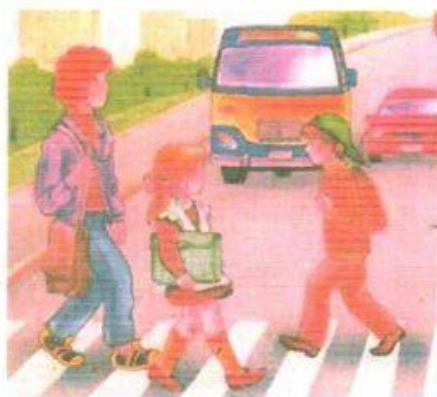
- орындықта шайқалмай отыр;
- тек ата-ананың қарауымен былауда жуыну керек;

- есіңе сақта, жер сілкінісі болған жағдайда ең бірінші не істеу керек екенін және бөлмедегі ең қауіпсіз жерді біл
- аулаға қыдыруға шықпас бұрын ата-анаға қайда және кіммен болатыныңды айт
- бөтен көлікке отырма;
- танымайтын адамдармен сөйлеспе, қайда шақырса да баруға келіспе;
- танымайтын адамдардан ештеме алма;

- көлік қозғалысы қатты жолда жалғыз жүрме

- көшеден басқа жаяу жүргіншілермен бірге тек бағдаршамның жасыл түсіне өт.

- қоғамдық көліктермен ата-анасыз жүрме;
- аэрозолді кішкентай баллондарды алауға лақтыруға болмайды;

- иттер мен мысықтарды ызаландырма, олар қорқытуы, тістеуі немесе тырнап алуы мүмкін;

- бөтелке мен лапошаны шақта;

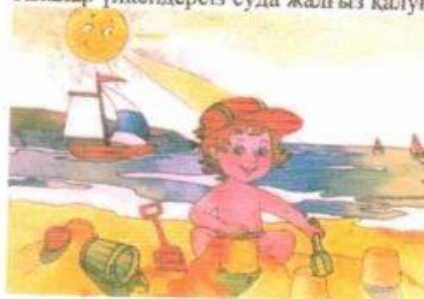
- кыста аулада ерекше сак болу керек;

- балабакшага және үйге барар жолда ата-ананың көшөден өту, жол козгалысы ережесі туралы айткандарын есіне сакта;

- карангы түскеннен кейін көшеде жүрме;
- карангы сатымен жалгыз көтерілме;
- ешкандай себеппен бөтен пәтерге кірме;
- жедел сатыга бөтен адаммен бірге кірме;
- балалар үлкендерсіз суда жалгыз калуға болмайды;

- үлкендерсіз мұзда жалғыз жүрге;

- білмейтін жемістерді, жидектерді, саңырауқұлақтарды жеме;

- егер таныс емес жерде ата-анаңнан адасып қалсаң, ата-анаңнан адасып қалған жерде тұр – сонда сені тауып алады.

ЕШҚАШАН БҰЗЫҚ БОЛМАҢДАР!

